

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ KWL-Plus กับวิธีสอนแบบหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังคมิอิสลามวิทยา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

Comparison of achievement in developing critical reading skills By using KWL-Plus teaching method and 6 hat teaching method of mathayom suksa three students in Sangkhal Islamic Witthaya School, Sadao District, Songkhla Province

วิมล งามยิ่งยวด^{1*}, วัรัตติ มามะ² และเยาวลักษณ์ ตระกุลเมษี³

Wimol Ngamyinyuad^{1*}, Watradate Mama² and Yaowalak^{1*}, Trakulmaykee³

¹ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาไทย, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer, Department of Thai, Faculty Education Liberal Arts, Hatyai University

² นักศึกษา, สาขาวิชาภาษาไทย, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Student, Department of Thai, Faculty Education Liberal Arts, Hatyai University

³ ดร., สาขาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Dr., Department of Management, Business Administration School, Hatyai University

* Corresponding author, E-mail: wimol@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ KWL- Plus กับวิธีสอนแบบหมวก 6 ใบ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง ม.3/7 โรงเรียนสังคมิอิสลามวิทยา อ.สะเดา จ.สงขลา ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2562 จำนวน 24 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบ KWL-Plus สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบ แบบหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติ

ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ กับการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ มีการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าประสิทธิผลของการอ่านอย่าง

มีวิจารณ์งานวิชาภาษาไทยโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบหมวก 6 ใบ มีความเหมาะสมที่จะใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น เพื่อบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำสำคัญ: การอ่านอย่างมีวิจารณ์งาน, วิธีสอนแบบ KWL-Plus, วิธีสอนแบบหมวก 6 ใบ

Abstract

The purpose of this study was to compare the Mattayomsueka 3's critical reading achievement before and after classes by using the Six Thinking Hats technique and KWL-Plus technique. The samples were Mattayomsueka 3 students in Sangkhom Islam Wittaya School, Sadao Songkla, academic year 2018 with consisted of 24 students by using simple random sampling. The research instruments included 1) critical reading for Thai language learning plans by using Six Thinking Hats technique and KWL-Plus technique and 2) critical reading for Thai language achievement test. The data were statistically analyzed in percentile, mean score, standard deviation and t-test Dependent Samples. The research finding found that the Mattayomsueka 3 students who learned through the method of Six Thinking Hats technique in accordance with the KWL-Plus technique comprehension of Thai language attained the higher achievement of post-learning than the pre-learning one with the significance of .05 level. It was found that the student learning through the Six Thinking Hats technique of comprehension reading got the higher achievement than those who learned through the KWL-Plus technique with significance of .05 level. The result found was that the Six Thinking Hats technique is appropriate for developing the learning achievement to attain the target of learning management of the basic core curriculum of B.E 2551.

Keywords: The critical reading skill, The KWL-Plus technique, The Six Thinking Hats technique

บทนำ

การอ่าน เป็นทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตตั้งแต่เกิดจนโต ไม่ว่าจะอาชีพอะไร วัยใด เพศใด ย่อมต้องการเพิ่มพูนความรู้ของตนเองอยู่เสมอ การอ่านจึงเป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านรับรู้สารจะได้ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนั้น การอ่านยังทำให้ผู้อ่านเกิดความบันเทิง ความสุข ความหวัง และเกิดความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาซึ่งต้องใช้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน จึงจำเป็นต้องมีหลักการอ่านและทักษะการอ่าน เพราะการอ่านจะทำให้เป็นผู้ที่รู้มาก สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ ภูทางนา และคณะ (2562) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นวิธีการรับสารที่อยู่ในวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์มาโดยตลอด การอ่านจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์และทำให้เกิดคุณค่าหลายประการ กล่าวคือ การอ่านช่วยสร้างความคิด ทำให้เกิดความคิดด้วยตนเอง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับผู้อ่าน เพราะสารแต่ละประเภทจะสอดแทรก

เรื่องราว ความรู้ที่แตกต่างกัน บางเรื่องเกี่ยวข้องกับการเรียน บางเรื่องอาจเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน รวมทั้งอาจมีความรู้ใหม่ ๆ ที่ช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ ช่วยให้อ่านเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม มองโลกได้กว้างขึ้น และหากในขณะที่อ่านผู้อ่านสามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระ วิเคราะห์ เลือกข้อมูล และนำความรู้ ความคิดที่ได้จากการอ่านไปปฏิบัติได้ด้วย การอ่านจะเกิดคุณค่าอย่างมาก สอดคล้องกับ อุซาวดี ชุกกลิ่นหอม และสมพร ร่วมสุข (2562) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นเครื่องมือหรือสื่อที่ทำให้ผู้อ่านเลือกรับข้อมูล รู้จักวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะขั้นสูงที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่าน และใช้ความคิดแยกแยะข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง เพื่อตัดสินใจหรือประเมินค่าสิ่งที่อ่านทำให้เกิดความคิดใหม่ ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และได้กำหนดให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 ให้เป็นสาระการอ่านมาตรฐาน ท 1.1 คือผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและให้มีนิสัยรักการอ่าน แต่ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน และรวมไปถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และกำหนดให้ครูภาษาไทยจะต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าว การสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษา ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนขาดสมาธิขาดทักษะการอ่าน อ่านโดยไม่เข้าใจความหมาย ไม่สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ ตีความจากเรื่องที่อ่านได้ (อุซาวดี ชุกกลิ่นหอม และสมพร ร่วมสุข, 2562) ตลอดจนไม่ได้ใช้เวลาว่างเพื่อการอ่านอย่างแท้จริง ส่วนมากอ่านเพื่อการเรียน การสอบ ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ไม่ได้อ่านเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ ส่งผลให้การอ่านไม่มีประสิทธิภาพ (ปวีณ์สุตา ชัยนการ, 2562) ปัญหาในการอ่านของนักเรียน นอกจากเกิดจากนักเรียนแล้วครูมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดเนื้อหาเป็นศูนย์กลาง ครูบอกหรืออธิบายเนื้อหา นักเรียนจะไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนและพัฒนาการคิด ครูภาษาไทยส่วนมากเน้นความรู้ความจำซึ่งไม่เพียงพอต่อการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็นและอ่านเป็น ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและขาดทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย (กิตติกาญจน์ อินทเกตุ และอภิมมาส มากจ้อย, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังคมิอิสลามวิทยา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ขาดทักษะในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ ตีความจากเรื่องที่อ่านไม่ได้ และนักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

จากสภาพปัญหาและสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความบกพร่องในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ครูต้องมีเทคนิคการสอนมีกิจกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงจะช่วยส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus และเทคนิคการสอนแบบหมวก 6 ใบ เป็นแนวทางให้ครู มีเครื่องมือที่จะพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ (สุทธาทิพย์ จันทิมางกูร, 2557; ศิริพร ศรีสุวรรณ, 2557;

กิตติกาญจน์ อินทเกตุ และอภิกมาส มากจ๋วย, 2562) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีการสอนแบบ KWL-Plus และเทคนิคการสอนแบบหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังคมิอิสลามวิทยา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ KWL- Plus กับวิธีสอนแบบหมวก 6 ใบ

แนวคิด กรอบแนวคิด

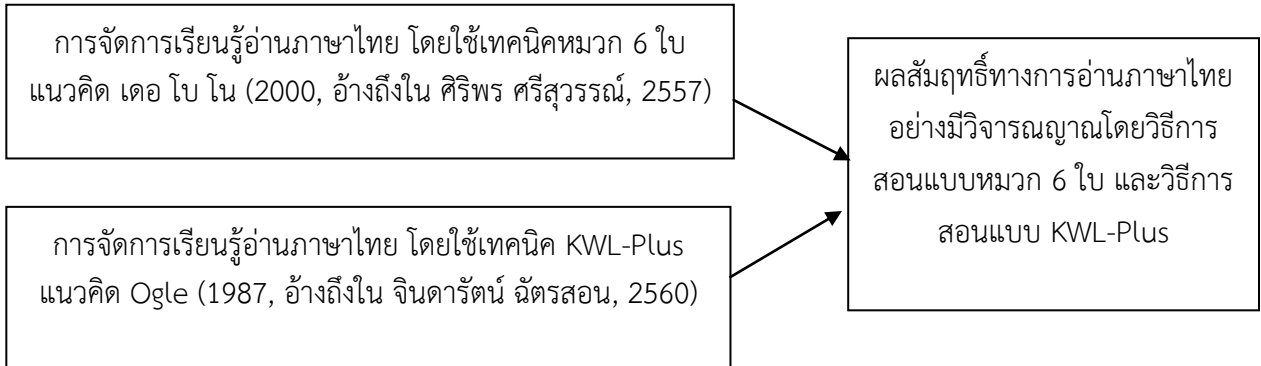
ภาษาไทยเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่ทุกคนใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ต่อกัน การอ่านได้อย่างถูกต้องมีวิจารณญาณ คติวิเคราะห์ คัดเลือกสิ่งที่ควรเรียนรู้ได้จากการอ่าน และถ่ายทอดเรื่องที่เข้าใจได้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นสิ่งสำคัญ (อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม, 2561) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการจะให้ผู้เรียน มีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องใช้ปัญญาและเหตุผลในการอ่านทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ครูที่สอนวิชาภาษาไทยควรหากระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนและเทคนิค การสอนรูปแบบใหม่และใช้หลายเทคนิคที่มีความเหมาะสมในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ศิริพร ศรีสุวรรณ, 2557; จินดารัตน์ ฉัตรสอน, 2560; พิชรินทร์ สุริยวงศ์ และ บำรุง ชำนาญเรือ, 2561; ปวีณสุดา ขยันทการ, 2562) วิธีการสอน 2 วิธีที่น่าสนใจ ได้แก่ 1) วิธีการคิดแบบหมวกหกใบ เป็นกระบวนการคิดโดยการกำหนดสีแต่ละสีจะมีหน้าที่ ในการคิดตามความหมายของแต่ละสี ดังต่อไปนี้ หมวกสีขาว คือ ความต้องการให้ผู้อื่นบอกข้อเท็จจริง หมวกสีแดง คือ ความรู้สึกของตน หมวกสีดำ แสดงความคิดเห็นในแง่ลบ หมวกสีเหลือง คือ การแสดง ความคิดเห็นในด้านบวก หมวกสีเขียว คือ แสดงความคิดเห็นแปลกใหม่ที่ เป็นประโยชน์ หมวกสีฟ้า เกี่ยวกับการควบคุมและการจัดระบบ (ศิริพร ศรีสุวรรณ, 2557) 2) เทคนิควิธีการสอนแบบ KWL-Plus เป็นวิธีที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีวิธีการอ่านที่เป็นระบบบูรณาการทักษะ เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนและทักษะการอ่าน โดยให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังคิดอะไรมีวิธีคิดอย่างไร การสอนแบบ KWL-Plus เป็นแนวคิดของ Ogle (1987, อ้างถึงใน จินดารัตน์ ฉัตรสอน, 2560) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ K (Know) คือการกำหนดสิ่งที่รู้ นักเรียนรู้อะไรบ้างจากเรื่องที่อ่าน W (What) คือนักเรียนอยากรู้อะไรบ้างจากเรื่องที่อ่าน และ L (Learned) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากเรื่องที่อ่าน โดยที่ K, W และ L ในทุกขั้นตอน ผู้สอนจะแทรกให้นักเรียนได้ ช่วยกันระดมความคิดเห็นด้วยการตั้งคำถาม ส่วน Plus เป็นกระบวนการเพิ่มเติมเมื่อจบกระบวนการ KWL ให้สรุปเรื่องราวที่อ่านและทำแผนผังมโนทัศน์ ฝึกใช้ความคิด มุ่งคิดในเรื่องที่อ่าน และถามคำถามตนเอง Plus เป็นแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนกระตือรือร้นมีส่วนร่วมในการอ่าน ส่วนคำถามเป็นตัวกระตุ้นนำพาให้ผู้เรียนได้คิดและเกิดการเรียนรู้ค้นหาคำตอบ การใช้คำถามที่ถูกต้องเหมาะสมของผู้สอนจะทำให้ผู้เรียนมีระดับความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพฤติกรรมกรการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, อ้างถึงใน วิชา เล่าเรียนดี, 2555) โดยการเรียนรู้ได้กำหนดไว้ตามลำดับ คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการสรุปหรือประมวลผล

นอกจากนี้ศิริพร ศรีสุวรรณ (2557) ได้ศึกษาความสามารถทางการอ่านอย่างวิจารณ์ญาณ ด้วยวิธีการคิดแบบหมวกหกใบ ใช้เครื่องมือแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านแบบปรนัยเลือกตอบ วิเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการ พบว่า ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวก 6 ใบสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณในเกณฑ์คะแนนระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาวดี มหาหิง (2558) ซึ่งศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับหมวกความคิด 6 ใบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับหมวกความคิด 6 ใบ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรชา อุตทาสา, วชิระ วิชชุกรนนท์ และธัญนันท์ หลวงไชยา (2561) ซึ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิคหมวกความคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 34 คน โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เสนอแนะให้ศึกษาด้วยเทคนิคอื่น ในขณะที่งานวิจัยของกิตติกาญจน์ อินทเกตุ และอภิมาส มากจ้อย (2562) ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH – Plus กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายาในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH – Plus การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่าทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH-Plus หลังการเรียนรู้นสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH-Plus หลังการเรียนรู้นสูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึก ของจินดารัตน์ ฉัตรสอน (2560) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตการวิทยาสังกัดเอกชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 40 คน เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิค KWL แบบฝึกการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค KWL แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติที่ ผลวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึก หลังเรียน ด้วยแบบฝึกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 งานวิจัยได้เสนอให้ศึกษาการฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณร่วมกับวิธีการสอนอื่น ๆ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจะเห็นได้ว่าวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนมีหลากหลายวิธีในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) วิธีการคิดแบบหมวกหกใบ และ 2) การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus ซึ่งทั้งสองเทคนิควิธีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนระหว่างวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบแนวคิดหมวก 6 ใบ และเทคนิค KWL-Plus โดยมีกรอบแนวความคิด ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังคมิอิสลามวิทยา อ.สะเดา จ.สงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 154 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง ม.3/7 ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2562 จำนวน 24 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยจำนวน 2 แผน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการสอนแบบหมวก 6 ใบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 แผน เวลาเรียน 1 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWL – Plus ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 แผน เวลาเรียน 1 ชั่วโมง 2) ใบงาน เรื่อง บันทึกร่างการอ่าน โดยการจัดการเรียนรู้ทั้งสองเทคนิคจะใช้ใบงานชุดเดียวกัน สร้างใบงาน เรื่อง แบบบันทึกการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบไปด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ และสร้างแผนภาพความคิด 1 หน้ากระดาษ การบันทึกประเด็นจากเรื่องสั้น เพื่อวัดระดับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การจับความสำคัญของเรื่อง ความรู้สึกจาก การอ่าน สารระที่ได้จากการอ่าน สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ และการบันทึกการอ่านจากเรื่องสั้น ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยการสร้างแผนภาพความคิดจากการอ่านประกอบ 3) แบบทดสอบการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ เป็นข้อสอบลักษณะแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนนใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้ วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีเทคนิคการสอนแบบหมวก 6 ใบ โดยการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Sample) วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการสอนแบบ KWL-Plus โดยการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Sample) วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ หมวก 6 ใบ กับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ KWL-Plus โดยการทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Sample)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนทั้งสองวิธีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยนักเรียนที่เรียนวิธีสอนแบบ หมวก 6 ใบ กับวิธีสอนแบบ KWL-Plus มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีการคิดวิเคราะห์จากการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ KWL-Plus กับวิธีสอน แบบหมวก 6 ใบ แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบหมวก 6 ใบ มีการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบ KWL-Plus อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ 0.05 จากลักษณะข้อมูลแบบนี้แสดงให้เห็นว่าวิธีสอนแบบหมวก 6 ใบ กับวิธีสอนแบบ KWL-Plus เป็นวิธีการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียนดีขึ้น โดยความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบหมวก 6 ใบ สูงกว่าวิธีการสอนแบบ KWL-Plus

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ กับการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.96 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.46 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ลักษณะข้อมูลแบบนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus

การอภิปรายผล

จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีสอนแบบหมวก 6 ใบ กับวิธีสอนแบบ KWL-Plus ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังคมาอิสลามวิทยา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ความสามารถด้านทักษะการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ระหว่างวิธีการสอนแบบหมวก 6 ใบ และวิธีการสอนแบบ KWL-Plus หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3/7 กับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคิดแบบ KWL-Plus มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนมีสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับกิจกรรมแล้วสอดคล้องกับจุดประสงค์ 2) ด้านผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการที่นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ผ่านใบงานและกิจกรรมการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทำให้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบหมวด 6 ใบ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ หลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ KWL-Plus เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบหมวด 6 ใบ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนของกิจกรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอยู่ตลอดเวลา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ต่อสถานการณ์ให้สอดคล้องกับสัญลักษณ์ของหมวดแต่ละสี ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปตามลำดับ และแต่ละขั้นตอนเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดพิจารณา ไตร่ตรอง และวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างอิสระ โดยใช้เหตุผลมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ในขั้นตอนการสรุปมีการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างกลุ่ม จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดและได้ความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยน ซึ่งมีผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถือว่าเป็นการพัฒนากระบวนการคิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ศรีสุวรรณ (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบหมวด 6 ใบ ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต พบว่า วิธีการสอนแบบหมวด 6 ใบ จัดกิจกรรมแบบมีขั้นตอนเป็นไปตามลำดับ ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนเน้นให้ผู้เรียนได้พิจารณา คิด สามารถพูดอธิบายได้อย่างอิสระ แบบฝึกในแต่ละขั้นตอนของวิธีหมวด 6 ใบ จะฝึกให้ผู้เรียนทำงานเป็นระบบ พิจารณาเรื่องราวตามสี การนำสีมาเป็นชื่อหมวดเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายแทนการคิดด้านต่าง ๆ แต่ละสีจะมีความหมายที่แตกต่างกันออกไป ลักษณะการคิดจะมีความสัมพันธ์กับความหมายของสี และมีผลให้การรับรู้ของนักเรียนดีขึ้น ลักษณะสีจะส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอ่านอย่างกระตือรือร้น และมุ่งคิดในเรื่องที่อ่านเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะสามารถแยกแยะปัญหาและเกิดความคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ได้ (จิตติยา พงศ์ศิริไพศาล, 2558) ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิด เดอ โบโน (2000, อ้างถึงใน ศิริพร ศรีสุวรรณ, 2557) จึงสรุปได้ว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวด 6 ใบ ดังกล่าวสามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนสังคมิอิสลามวิทยา อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยสูงกว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus โดยก่อนการนำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีหมวด 6 ใบไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจดีเสียก่อน ครูผู้สอน และควรมีการปรับพื้นฐานความเข้าใจของผู้เรียนให้เข้าใจวิธีการ และความหมายเพื่อผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการอ่านได้ง่ายมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ครูควรเสริมแรงด้วยการให้คำชมหรือการแข่งขันเก็บคะแนนให้รางวัลเป็นการเสริมแรงผู้เรียน และสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการสอนด้วยวิธีการสอนแบบหมวด 6 ใบ คือการคัดเลือกประเภทของบทอ่านมาใช้ในการสอน ควรคำนึงถึงวัยของผู้เรียนเพราะผู้เรียนแต่ละวัยมีความสามารถในการอ่านที่แตกต่างกัน เช่น บทอ่านประเภท นิทาน สารคดีเพลง และบทความข่าว ที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และเนื้อหาบทอ่านของสารไม่ควรมีขนาดยาวเกินไปเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความน่าเบื่อ การเลือกใช้บทอ่านที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจในการเรียนมากขึ้น สำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีแบบ KWL-Plus เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านเขียนควบคู่กับทักษะการคิด

ดังนั้น การเลือกบทอ่านในการทำกิจกรรมครูผู้สอนควรเลือกเนื้อหาบทอ่านของสารที่มีชื่อเรื่องที่ผู้เรียนคุ้นเคยและสนใจไม่ยาวจนเกินไป หรือเป็นเรื่องที่ผู้เรียนพอมีพื้นฐานบ้างเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ตนเองมีมาช่วยเพิ่มเติมความเข้าใจหรือตีความบทอ่าน จะทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็น ถูกลงตั้งคำถามและตอบคำถามมากกว่าบทอ่านที่ชื่อเรื่องยากและยาว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้
ควรวิจัยเปรียบเทียบวิธีการสอนด้วยเทคนิคแบบอื่น เช่น เทคนิค PBL เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยนำรูปแบบทดลองในรายวิชาทักษะการเขียนสรุปใจความ ทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเนื้อหาอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน เช่น การอ่านสารคดีเพลง การอ่านสื่อออนไลน์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ อินทเกตุ และอธิกมาส มากจ้อย. (2562). การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH – PLUS. Veridian E-Journal, 8(2), 769-787.
- จินดารัตน์ ฉัตรสอน. (2560). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึก. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(1), 141-151.
- ชฎารัตน์ ภูทางนา และอุดมลักษณ์ ระพีแสง. (2562). การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของ โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองชลุง 1 (บุรีวิทยาคาร). การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6. วิทยาลัยนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ธิตยา พงศ์ศิริไพศาล. (2558). การเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ กับการสอนแบบปกติ. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 3(6). 253-262.
- ปวีณ์สุดา ชัยนการ. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสื่อออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี QUEST. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.), 21(1), 204-221.
- พัชรินทร์ สุริยวงค์ และบำรุง ชำนาญเรือ. (2561). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมี วิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรู. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, 20(1), 13-21.

- ยุพาวดี มหาหิง. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับหมวกความคิด 6 ใบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2555). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร ศรีสุวรรณ. (2557). การศึกษาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- สุทธาทิพย์ จันทิมางกูร. (2557). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- อรชชา อุตทาสา, วชิระ วิชชุกรนนท์ และธันยนันท์ หลวงไชยา. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิคหมวกความคิด 6 ใบ ของ Edward de Bono สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม. (2561). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, 20(2),
- อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม และสมพร ร่วมสุข. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 10(1), 303-317.